

Tiistai
3.5.2023**PAKKA-UUTISET**Julkaisu
1/2023

Ajankohtaisia asioita Pohjois-Karjalan Pakka-toiminnasta

Pohjois-Karjalan vähittäismyynnissä ikärajavälön taso on korkea

Ostokokeet ovat yksi Pakka-toimintamallin työkaluista, jolla selvitetään vähittäismyyntipisteiden ikärajavälön taso alkoholi-, tupakka- ja rahapeli tuotteissa. Ostokokeita voidaan toteuttaa myös ravintoloissa, mutta Pohjois-Karjalan ensimmäiset ostokokeet kohdistuivat vähittäismyyntipisteisiin.

Tarkoituksena on selvittää, onnistuvatko nuorelta näyttävät henkilöt ostamaan ikärajavälön tuotteita ilman, että heiltä pyydetään henkilöllisyystodistusta.

Pohjois-Karjalan ensimmäiset ostokokeet toteutettiin helmikuussa 2023 EPT-hankkeen toimesta. Koeostoja toteutettiin viidessä kunnassa yhteensä 65 pisteessä.

Ostokokeet toteutettiin oppilaitosyhteistyönä Riverian ammattioppilaitoksen kanssa, ja ostokokeiden toteuttajat olivat iältään 18–26-vuotiaita nuoria.

Tarjoilija- ja kokkiopiskelijoiden mielestä ostokokeiden tekeminen alussa oli jännittävää ja mielenkiintoista. Opiskelijat kokivat, että tuotteiden ostaminen ilman henkilöllisyyspapereita tuntui hieman vieraalta, mutta siihen tottui mitä enemmän ostoja teki. Nuoret toivovat ystävällistä ohjeistamista myyjiltä henkkareiden mukana pitämiseen.

Ostokokeista saatujen tulosten mukaan ikärajavälön toteutus oli 83 % ostoyrityksistä. 17 % ostoyrityksistä meni läpi, eli nuori sai ostettua ikärajavälön tuotteen ilman henkilöllisyystodistusta. Paikkakunnalla ei ollut vaikutusta ostojen läpimenoon.

Muihin alueisiin verrattuna Pohjois-Karjalan tulos on kiitettävä. Esimerkiksi Lahdessa (v. 2022) ostokokeet onnistuivat 52 %:sti, Etelä-Karjalassa (v. 2022) 62 %:sti, Helsingissä (v. 2021) 60 %:sti, Vantaalla (v. 2021) 65 %:sti ja Turussa (v. 2016) 54 %:sti.

Koeostoista saadut tuotteet hävitetään valvotusti yhteistyössä Itä-Suomen poliisin kanssa. Jokainen kokeisiin osallistunut nuori sai osallistumisestaan todistuksen. Myyntipisteet, jotka toteuttivat onnistunutta ikärajavälön tarkastusta, saivat diplomin vastuullisesta myynnistä. Vastuullisen myynnin periaatteet nostettiin esille vastaavasti niissä myyntipisteissä, joissa ostokoe meni läpi ilman iän tarkastamista.

Kuvassa koeostoissa läpi menneitä tuotteita.

Päihdetilannekysely tulee syksyllä 2023

Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa -hankkeen alussa, helmikuussa 2022, toteutettiin maakunnan ensimmäinen päihdetilannekysely. Kyselyssä kartoitettiin yli 13-vuotiaiden pohjoiskarjalaisten näkemyksiä alueensa päihdetilanteesta sekä keinoista, joilla päihteistä ja rahapelaamisesta aiheutuviin ongelmiin voisi puuttua.

Toinen päihdetilannekysely toteutetaan 4.9. - 8.10.2023. Kysely tulee olemaan muodoltaan samanlainen, mutta joitakin kysymyksiä yksinkertaistetaan saadun palautteen perusteella.

Kunnilla, järjestöillä ja seurakunnilla on tärkeä rooli kyselyn levittämisessä, mutta myös omien työntekijöidensä aktivoimisessa kyselyyn vastaamiseksi. Edellisessä kyselyssä alle 18-vuotiaiden vastaukset olivat enemmistö. Syksyllä haastamme kaikki sidosryhmät jakamaan kyselyä omissa verkostoissaan ja kannustamaan myös työntekijöitä vastaamaan!

Kysely on tulossa sähköisenä, mutta myös paperista kyselyä toimitetaan kuntiin. Jakelupisteistä tiedotetaan myöhemmin.

Asukkaiden näkemyksiä ehkäisevään päihdetyöhön Porinatuokiosta

Osana Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa -hanketta ja Pakka-toimintamallia ehkäisevän päihdetyön toimenpiteiden arviointiin kerätään tietoa asukkailta. Ehkäisevän päihdetyön viikolla marraskuussa 2022 järjestettiin Porinatuokio Joensuun Kansalaistalolla yhteistyössä Soroppi ry:n kanssa.

Keskustelutilaisuudessa kysyttiin asukkaiden näkemyksiä muiden muassa siihen kaipaavatko he millaista toimintaa tai tekemistä arkeensa ja mitkä asiat heidän mielestään aiheuttavat päihteiden käyttöä. Yhtenä keskeisenä toiveena toiminnan osalta oli yhteisöllinen tekeminen arkeen. Myös erilaisia kulttuuriaktiviteetteja ja kiikkutuolivieraita toivottiin. Päihteiden käyttöä nähtiin aiheuttavan mm. tekemisen puute, yksinäisyys, turhautuminen, arjen haasteet/elämänhallinta ja näköalattomuus. Porinatuokiosta saatuja ideoita hyödynnetään Soroppi ry:n toiminnan suunnittelussa sekä yhteenveto vietään tiedoksi alueen ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittämiseen.

EPT-tilaisuudet keväällä 2023

EPT-treffit: Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyö ja työnjako ehkäisevässä päihdetyössä

Tilaisuus tarkoitettu kuntien ja hyvinvointialueiden ehkäisevää päihdetyötä koordinoiville sekä muille ehkäisevän päihdetyön toimijoille.

Tilaisuuden järjestää THL ja aluehallintoviranomaiset yhteistyössä.

- Tiistai 30.05.2023 klo 9 -10
- Lisätietoa: <https://thl.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtumakalenteri/-/event/10430407>
- [Liity EPT-treffeille tästä](#). Osallistuminen ei vaadi ennakoilmoittautumista.

Muista myös [EHYT ry:n tapahtumakalenteri](#), jossa on runsaasti koulutuksia eri alojen ammattilaisille.

Henkilövaihdos hankkeessa

Vuoden hankkeessa terveyden edistämisen suunnittelijana toiminut Mira Sivonen Kansanterveyden keskukselta on siirtynyt uusiin haasteisiin toukokuun alusta alkaen. Hän toimi yhdyshenkilönä Heinäveden, Liperin, Outokummun, Polvijärven, Joensuun ja Kontiolahden kuntiin, tehden Pakka-toimintamallin jalokauttamista.

Terveystieteiden maisteri Riikka Pekkarinen siirtyy suunnittelijan tehtäviin toukokuussa ja jatkaa Miran viitoittamaa hyvää työtä Pakka-toimintamallin edistämiseksi kyseisissä kunnissa.

Mukavaa kesän odotusta kaikille!